ANALYTISK OVERSIGT OVER DE SKANDINAVISKE SLÆGTER AF PHYTOPHAGE HYMENOPTERA

AF

W. M. SCHÖYEN.

For den begyndende Hymenopterolog, der önsker at bestemme sine indsamlede Exemplarer efter THOMSONS bekjendte Arbeide over Skandinaviens Hymenoptera, vil det vistnok ofte, trods dette Værks Fortræffelighed forövrigt, være forbundet med adskilligt Besvær og Tidsspilde at finde ud af det förste Spörgsmaal, han maa have paa det rene, nemlig under hvilken *Slægt* han har at söge Beskrivelsen af vedkommende Exemplar, der skal bestemmes. Dette gjælder ikke mindst den förste af THOMSON behandlede Afdeling, nemlig de phytophage Hymenoptera, og jeg har derfor troet, at det i ikke uvæsentlig Grad vil kunne lette Begynderen Arbeidet med Bestemmelsen af disse og spare ham baade Tid og Möie, her at meddele en kort analytisk Oversigt over vore skandinaviske Slægter inden denne Afdeling, hvorefter man uden Vanskelighed ved Hjælp af let iöinefaldende Karakterer kan komme paa det rene med Slægtsspörgsmaalet.

Med ganske faa Modifikationer er de her opstillede Slægter de samme som hos THOMSON, idet kun nogle af hans Underslægter her er opförte som selvstændige Slægter. Hvor jeg har anfört andre Slægtsnavne, der har Prioritet fremfor de af THOMSON benyttede, er de sidstnævnte tilföiede i Parenthes, ligesom der for Bekvemheds Skyld for hver Slægt er henvist til de Pagina hos THOMSON, hvor den findes omhandlet. Betegnelsen af Vingeceller etc. er ligeledes som hos THOMSON, hvorfor jeg

har fundet det overflödigt at levere nogen forklarende Afbildning, men kun henviser til de i hans Arbeide B. I. p. 334—335 indeholdte Figurer med tilhörende Forklaring.

De phytophage Hymenoptera skiller sig, som af THOMSON fremhævet, fra alle andre ved ikke stilket Bagkrop og ved den saakaldte lancetformige Celle i Forvingerne, hvis forskjellige Udseende danner udmærkede Slægtskarakterer. De henfalder i 3 Familier efter fölgende Schema:

Forreste Tibier forsynede med	2 Sporer	....	I. TENTHREDINIDÆ.
	1 Spore	Bagkroppen sammentrykt fra Siderne og Fölehornene kölleformigt fortykkede mod Spidsen	II. CEPHIDÆ.
		Bagkroppen cylindrisk og Fölehornene ikke kölleformigt fortykkede mod Spidsen	III. SIRICIDÆ.

I. Fam. TENTHREDINIDÆ.

A. *Forvinger med 1 Marginalcelle.*

1. Fölehorn 3 leddede (3:die Led meget forlænget).
   a. Lancetformige Celle sammensnört paa Midten.
      α. Bagtibier med en Spore paa Siden bagenfor Midten (p. 32—41)........................ HYLOTOMA, LATR.
      β. Bagtibier uden nogen Spore paa Siden (p. 47—48) .... CYPHONA, DBM.
   b. Lancetformige Celle stilket; 3:die Fölehornled hos ♂ gaffelformigt delt (p. 42—46) ... SCHIZOCERA, LATR.
2. Fölehorn 9 leddede.
   a. 1:ste og 2:den Submarginalcelle optager hver sin nervus recurrens.
      α. 3:die Fölehornled hos ♂ med et lidet Horn paa Undersiden; hos ♀ uden Horn, svagt böiet.

* ♂: Fölehorn oventil löbende ud i 5 Kamstraaler; ♀: Cerci anales lange (p. 71) CLADIUS, ILL.

** ♂: Fölehorn uden Kamstraaler; ♀: Cerci anales korte (p. 72—74) TRICHIOCAMPUS, HTG.

β. 3:die Fölehornled hos begge Kjön uden Horn paa Undersiden, hos ♂ böiet, hos ♀ ret (p. 75—76) .... PRIOPHORUS, LATR.

b. 2:den Submarginalcelle optager begge nn. recurr.

α. 3 Submarginalceller (2:den og 3:die nemlig sammensmeltede); undertiden endog kun 2 (p. 165—167) .... CRYPTOCAMPUS, HTG.

β. 4 Submarginalceller (undertiden 3, idet 1:ste og 2:den ikke altid er fuldstændig adskilte eller endog helt sammensmeltede).

* Lancetformige Celle sammensnört paa Midten (*Leptopus*, HTG.; p. 78—79) CAMPONISCUS, NEWM.

** Lancetformige Celle stilket.

o Bagbenenes Metatarsus ualmindelig bred og fladtrykt (p. 84—86) .... CROESUS, LEACH.

oo Bagbenenes Metatarsus af sædvanlig Form (p. 86—165) .... NEMATUS, JUR.

B. *Forvinger med 2 Marginal- og 3 Submarginalceller.*

1. Fölehorn 4 leddede (p. 294—296) BLASTICOTOMA, KLUG.

2. Fölehorn 5—7 leddede med kölleformig Spids.

a. Lancetformige Celle med Tvernerve.

α. Baglaarene uden nogen Tand.

* Fölehornene med 5 tydelige Led foran Köllen; Clypeus og Labrum sorte (p. 17—22) CIMBEX, OLIV.

** Fölehornene med 4 tydelige Led foran Köllen (5:te Led nemlig sammenvoxet med denne); Clypeus og Labrum hvide (p. 25) CLAVELLARIA, LEACH.

β. Baglaarene med en Tand paa Undersiden foran Spidsen (p. 22—24)...... TRICHIOSOMA, LEACH.

b. Lancetformige Celle sammensnört paa Midten.

α. 1:ste Submarginalcelle optager begge nn. recurr.; Øinene convergerer nedad (p. 26—30) ABIA, LEACH.

β. 1:ste og 2:den Submarginalcelle optager hver sin nervus recurrens; Øinene divergerer nedad (p. 30—32) .... AMASIS, LEACH.

3. Fölehorn 9 leddede.

a. 2:den Submarginalcelle optager begge nn. recurr. (p. 278—294)............................ DOLERUS, JUR.

b. 1:ste og 2:den Submarginalcelle optager hver sin nervus recurrens.

α. Lancetformige Celle stilket (p. 184—187) FENUSA, LEACH.

β. Lancetformige Celle med skraa Tvernerve.

* Bagvingernes Discoidalcelle aaben (p. 187—197) EMPHYTUS, KLUG.

** Bagvingernes Discoidalcelle lukket (p. 197—199) HARPIPHORUS, HTG.

4. Fölehorn 10—15 leddede.

a. Øinene naar ikke helt ned til Mandiblerne (p. 175—179) .... PHYLLOTOMA, FALL.

b. Øinene naar helt ned til Mandiblernes Rod (p. 179 182)................................ FENELLA, WESTW.

C. *Forvinger med 2 Marginal- og 4 Submarginalceller.*

1. Fölehorn 8 leddede (p. 182—184) CÆNONEURA, THOMS.

2. Fölehorn 9 leddede.

a. 2:den Submarginalcelle optager begge nn. recurr.

α. Lancetformige Celle sammensnört (*Leptocerca*, HTG.; p. 77—78, A. N:o 1—3) HEMICHROA, STEPH.

β. Lancetformige Celle stilket (p. 80—84, Sectio I—III) .... DINEURA, DBM.

b. 2:den og 3:die Submarginalcelle optager hver sin nervus recurrens.

α. Bagtibiernes Sporer korte, naar aldrig til Midten af Metatarsus.

* Lancetformige Celle sammensnört paa Midten; ganske korte Fölehorn (p. 199—204) HOPLOCAMPA, HTG.

** Lancetformige Celle stilket (p. 204—222)
BLENNOCAMPA, HTG.

*** Lancetformige Celle med skraa Tvernerve.

o Øinene naar til Roden af Mandiblerne; Bagkroppen kort, ægformig (p. 222—227)
ERIOCAMPA, HTG.

oo Øinene naar ikke til. Roden af Mandiblerne; Bagkroppen af almindelig Længde.

† Bagvingerne med ikke skraa n. transversus ordinarius; Abdomen blöd (p. 227—233)
POECILOSOMA, DBM.

†† Bagvingerne med skraa n. transversus ordinarius; Abdomen fastere (p. 233—235)
TAXONUS, MEG.

*** Lancetformige Celle ialm. uden, sjelden med en kort, lodret Tvernerve.

o Bagkrop kort, ægformig (p. 236—241)
SELANDRIA, KLUG.

oo Bagkrop aflang (p. 241—244)
STRONGYLOGASTER, DBM.

β. Bagtibiernes Sporer længere, naar somoftest til Midten af Metatarsus eller derover. Brachii furca altid meget nærmere Basis, langt foran cubiti furca.

* Fölehorn korte og næsten kölleformige.

o Øinene convergerende, naar til Roden af Mandiblerne (p. 256—261) ...... ALLANTUS, JUR.

oo Øinene ikke convergerende, naar ikke til Roden af Mandiblerne (*Eniscia*, THOMS.; p. 261—263)................ ..... SCIAPTERYX, STEPH.

** Fölehorn længere end Hoved og Thorax, smalere mod Spidsen.

o Baghofter store og tykke, naar til Bagkanten af 3:die Bagkropssegment.

† Fölehorn fine og traadformige, længere end Bagkroppen; lancetform. Celle mindre kort sammensnört (p. 248—250) PACHYPROTASIS, HTG.

†† Fölehorn tykkere og mere tenformige; lancetformige Celle enten kort sammensnört eller med

kort Tvernerve (p. 250—256)

MACROPHYA, DBM.

oo Baghofter normale, naar höist til Bagkanten af 2:det Segment.

† Øinene parallele, naar ikke til Roden af Mandiblerne.

× Lancetformige Celle kort sammensnört (p. 263—264) .... SYNAIREMA, HTG.

× × Lancetformige Celle med kort, lodret Tvernerve (p. 264—270) PERINEURA, HTG.

†† Øinene nedad convergerende, naar til Roden af Mandiblerne (p. 270—278) TENTHREDO, LIN.

3. Fölehorn 10—11 leddede, korte, fortykkede mod Spidsen (p. 170—175) .... ATHALIA, LEACH.

4. Fölehorn 18—36 leddede (p. 297—314) LYDA, FABR.

D. *Forvinger med 3 Marginalceller* (og 4 Submarginalceller) (*Xyela* DALM.; p. 314—317)............ PINICOLA, BREB.

II. Fam. CEPHIDÆ.

Fölehorn { 19—21 leddede; Tarsernes Klör med en Tand indenfor Spidsen (p. 320—323, Sectio II) CEPHUS, LATR.
25—27 leddede; Tarsernes Klör tvedelte (p. 319—320, Sectio I)........................ PHYLLOECUS, NEWM. }

III. Fam. SIRICIDÆ.

A. *Forvinger med 1 Marginal- og 2 Submarginalceller* (p. 331—333)................................ ORYSSUS, FABR.

B. *Forvinger med 2* (hos *Xiphydria* ogsaa 1) *Marginal- og 3—4 Submarginalceller.*

1. 3 Submarginalceller (p. 326; Sectio I) ... TREMEX, JUR.

2. 4 Submarginalceller.

a. Hoved halvkugleformigt, uden synlig Hals; Bagkroppen med afrundede Sider (p. 327—329, Sectio II) SIREX, LIN.

b. Hoved kugleformigt med tydelig Hals; Bagkroppen med kantede Sider (p. 329—331)... XIPHYDRIA, LATR.